

ÇOCUKLARIN TERBİYESİ SIRASINDA OLUŞAN SORUNLARIN GİDERİLMESİ İÇİN ARABULUCULUK SİSTEMİNİN KULLANILMASI¹

Ayapbek KUTTUBAYEV

Dağlık Altay Üniversitesi, hukuk fakültesi, sivil hukuklar sandalye baş öğretmeni e-mail: aix2007@ya.ru

Çocukların yetiştirilmesi aile anlaşmazlıklarının esas aşamalarından biridir. Eğer anne-baba ayrılmışsa veya ayrılma kararı vermişlerse, bu zaman çocuğun nerede yaşayacağı daha ciddi bir sorun oluyor ve çoğu zaman insanlar bu sorunların ortadan kaldırılmasını mahkemeye havale ediyorlar. Hukuk, bu tür sorunların ortadan kaldırılması için çocukların isteği ve ilgisini esas kabul etmektedir. Ama tecrübe gösteriyor ki, çoğu durumlarda da anne-baba çocuğun ilgisini ve çıkarlarını dikkate almadan sorunu kendi isteklerine, hangi tarafın daha güçlü olacağı mantığı ile halletmeyi tercih etmektedirler. Genellikle böyle durumlarda sorun büyüyor ve özel bir aracının hizmeti olmadan çözümsüz hale geliyor. Yukarıda anlatılanlardan hareketle şöyle bir sonuca varıyoruz ki, aile sorunları sırasında alternatif bir aracılık enstitüsünün

¹ Bu makale, 11-13 Mayıs 2014 tarihinde Eskişehir'de düzenlenen 'Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi' nde bildiri olarak sunulmuştur

olmasına kesin olarak ihtiyacı vardır. Arabuluculuk enstitüsü bu ihtiyaç aca cevap verebilecek bir kurumdur, vasıta. Arabuluculuk sivil toplumun yeni, modern mekanizması ve diğer toplumsal kuruluşlar gibi o da hümanizm ve adalet ilkeleri temelinde tatbik edildiği, insan hak ve özgürlükleri prensibini dikkate aldığımız zaman pozitif sonuçlar veriyor. Arabuluculuk tarafsız, nötr, somut çatışma hiç bir ön yargısı olmayan, taraflara ortak değer noktaları bulunması için yardımcı olan bir aracın katkısı demektir. Arabuluculuk tam bir gizlilik esasına göre yapılan bir hizmettir. Rusya Federasyonu Aile kanununun 65-66. maddelerine göre aile münakaşaları sırasında taraflar mahkemeye gider. Ama mahkeme bir karar merciidir, Kim haklı ve kim haksız diye bir karar veren kurumdur. Doğal olarak bir tarafın öbür taraf üzerinde üstünlük kazanma çabasıdır mahkeme aynı zamanda. Bu yönünü dikkate alsak, meditasyonun avantajını görebiliyoruz. Çünkü Arabuluculuk taraflara avantaj getiren bir yarışma değil, aksine onların her ikisi için uyum sağlamayı tavsiye eden ve her ikisini birazcık geriye durmaya sevkeden bir mekanizmadır. Mahkeme karar kabul ederken, her bir durumda taraflardan birinin hakkını tanıyıyor, ötekini iddialarını ise reddediyor. Aynı zamanda, ister Rusya'nın, isterse de uluslararası hukuk normlarının da itiraf ettiği gibi, bu süreç sırasında çocukların hakkı daha az nazara alınıyor. En büyük çocuk hakkı ise doğal olarak anne ve babası ile birlikte olmak. Çocuğun fiziksel, psikoloji, manevi teminatlar ortamında yaşama hakları da buraya dahildir. Arabuluculuk mahkemenin aksine olarak, tarafları galip veya MAĞLUB ilan etmiyor, onları bir araya getirerek, özellikle de çocuk faktörünü nazara alarak onların kendilerinin ortak karar almasına yardımcı oluyor. Bu metaforun kendi profesyonel özellikleriyle çok alakalıdır, elbette. Buna göre de, Avrupa Konseyi Bakanlar

Kurulu'nun 2 Ocak 1998 yılında R (98) 1 sayılı kararında medya ve Arabulucu hakkında bazı tavsiye kararlar alınmıştır. 1. Aile üyeleri arasında iletişiminin iyileştirilmesi. 2. Taraflar arasında çatışmaları azaltmak. 3. tartışmanın sevgi ortamında çözülmesi yollarını aramak. 4. Anne-baba ve çocuk arasında devamlı ilişkileri temin etmek, bu zaman hem devletin, hem de ailenin masraflarını en aza indirmek. Münakaşanın halli için zamana karşı yarışarak olayı çözmek için gayret etmek. Gerçekten de, Arabuluculuk tarafların hiç birine zarar vermeden problemi halletmenin, karşılıklı saygının ve anlaşmanın korunarak çözmenin en güzel yoludur. Bu zaman zaman masrafına da dikkat etmek gerekir. Çünkü Çatışma bir çok durumlarda zaman geçtikçe soğumaz, aksine onları halletme yollarını bitirir. Buna göre de sorunu halletme aşamalarındaki temasların ve görüşmelerin anne-babanın üzerine koyulmasından başka hem de çalışmak gerektirir ki, üzerinden uzun zaman geçmesin. Avrupa Konseyinin tavsiyesinde aracılardan aile problemlerinin halledilmesi mekanizması olarak toplumda daha çok tebliğ edilmesi ve aracılık yöntemlerinin iyileştirilmesi, geliştirilmesi de öneriliyor. Rusya Federasyonu'nda da arabulucuların sivil toplum mekanizması olarak geliştirilmesi için bazı işler görülmektedir.

27

Haziran

2010

yılında „ Münakaşaların halli sırasında alternatif yöntemler kullanma, hakkında Federal kanun kabul edilmiştir. Bu kanunda bir çok yabancı ülkelerde kabul edilmiş normlar dikkate alınmıştır. Rusya'da aile aracılığı ayrıca bir kanunla düzenlenmiyor ve genel Arabuluculuk hakkındaki kanun içerisinde kayıtlıdır. Altay'da ise Dağlık Altay Üniversitesinde Aile içi problemleri düzenleme merkezi kurulmuş. Bunu için finansal kaynak ayrılmıştır. Bu kaynak,, Aile ve çocukların muhafazası,, Fonu'ndan ödenilmektedir. Bu Merkez aile

dahilindeki problemlerin ortadan kaldırılması
için vatandaşlara ücretsiz yardımlar
yapmaktadır. Ama şunu da söylemek gerekir ki, bu hizmet Rusya'da h
ala daha yaygınlaşmamış geniş kitlelere ulaşamamıştır. Buna göre
de, düşünüyoruz ki, arabuluculuğun kanunlar ile güçlendirilmesi
ve bunun için de yeni, özel bir kanun çıkarılmalıdır.